

Landbruks- og matdepartementet

Postadresse:
Postboks 8007 Dep.
0030 Oslo

Oppfølging av romertallsvedtak om miljø og ressursinformasjon

Vi viser til Meld. St. 6 (2016-2017), Verdier i vekst. Konkurransedyktig skog- og trenæring, Innst. 162 S (2016-2017) romertallsvedtak I og Stortingsvedtak vedtak 443

Vedtak 443:

Stortinget ber regjeringen sørge for at relevant offentlig geografisk miljø- og ressursinformasjon gjøres tilgjengelig og oppdateres, og rapportere tilbake om dette arbeidet i statsbudsjettet for 2018. Stortinget ber videre regjeringen legge til rette for at Skogportalen i NIBIO gir oppdatert og relevant miljøinformasjon til skogbruket.

Under følger en gjennomgang av det Norges Skogeierforbund og våre skogeierandelslag oppfatter som aktuelle problemstillinger knyttet til offentlig geografisk miljø- og ressursinformasjon.

NARIN - Lokalitetsdatabase for skogområder

Databasen inneholder informasjon om lokaliteter hvor det er gjennomført naturfaglige registreringer med tanke på å øke skogvernet i Norge. Databasen driftes i dag delvis Norsk institutt for naturforskning (NINA), Biofokus og Miljøfaglig utredning. De naturfaglige registreringene som finnes i databasen er i all hovedsak finansiert over Klima- og miljødepartementets budsjett.

Databasen inneholder blant annet informasjon om såkalte «verdifulle kjerneområder for biologisk mangfold». Etter både PEFC -og FSC-sertifisering av skogbruk skal disse registreringene tas hensyn til ved gjennomføring av skogbrukstiltak.

Kartfestingen i databasen er per dags dato gjort i form av inntegning på kart lagret i PDF-filer i «Faktaark». Kartfestingen er per i dag ikke GEO-referert eller søkbar i noen kartløsning. Det representerer en stor utfordring for skogbruket og gir betydelig risiko for at kartlagte miljøkvaliteter ikke fanges opp i den operative planleggingen av skogbrukstiltak.

Vi vil derfor foreslå at informasjon om «verdifulle kjerneområder for biologisk mangfold» snarest mulig gjøres tilgjengelig i offentlig database med GEO-referert kartfesting. Naturbase som forvaltes av Miljødirektoratet peker seg ut som en egnet database for registreringene. Dette arbeidet bør ha høy prioritet.

Databasen inneholder både informasjon over registrerte miljøkvaliteter i områder som har blitt vernet etter naturmangfoldloven og områder som er kartlagt men ikke vernet. Kartlagte områders vernestatus kommer ikke fram av databasen. Norges Skogeierforbund har gjort en manuell utsjekk av vernestatus for registreringene gitt i tabell 1.

Tabell 1: Vernestatus for registreringer i lokalitetsbasen NARIN.

Fylkesnr	Fylke	Vernet areal daa	Ikke vernet Statskog daa	Ikke vernet øvrig daa
1	Østfold	604	0	0
2	Akershus	16009	0	241
3	Oslo	0	0	0
4	Hedmark	109336	76061	6919
5	Oppland	83477	0	6230
6	Buskerud	20158	0	7412
7	Vestfold	4288	0	0
8	Telemark	51230	0	13464
9	Aust-Agder	22274	0	905
10	Vest-Agder	2224	0	4986
11	Rogaland		0	2766
12	Hordaland	86	0	3985
14	Sogn og Fjordane	4164	0	28767
15	Møre og Romsdal	8888	0	11065
16	Sør-Trøndelag	20759,5	0	8562
17	Nord-Trøndelag	107510,5	47456	7561
18	Nordland	136347	139011	2157
19	Troms	4640	19208	6035
20	Finnmark	0	0	0
	Totalt	591995	281736	111055

Opprydding i skjøtselsråd i Naturbase

Norges Skogeierforbund har flere ganger tatt opp problemet med at naturtypefigurer i Naturbase inneholder råd om skjøtsel av skog, foretatt av kartlegger. Eksempelvis «forvaltes urørt», «fri utvikling» eller «ikke hogst». Dette på tross av at det ikke er

knyttet juridiske forpliktelser til forvaltning av skog i naturtypefigurene etter DN håndbok 13 og at skjøtsel av skog er regulert etter bestemmelser i skogbruksloven med forskrifter, naturmangfoldloven med forskrifter og skogsertifisering.

Som en konsekvens av dette opplever skogbruket at skogbrukstiltak som gjennomføres i tråd med gjeldene lov og sertifisering i naturtypefigurene, kan oppfattes å være i strid med offentlige myndigheters anbefalinger. Det er svært uheldig for skogbrukets omdømme.

Miljødirektoratet har signalisert at alle råd som ikke har direkte nytteverdi for miljøforvaltningen kan fjernes og at dette dreier seg om ca. 8000 av 14 000 naturtypefigurer med skjøtelsråd i naturbase.

For de resterende figurene med skjøtelsråd har Miljødirektoratet foreslått følgende overordnede presisering:

"Eventuelle skjøtsel- og hensynsråd er relevante for arealplanlegging og miljøforvaltning. For planlegging og gjennomføring av skogbrukstiltak (hogst, vegbygging etc.) er det gjeldende forskrifter i henhold til Skogloven/ Naturmangfoldloven og sertifiserte nøkkelbiotoper som er relevante."

Det som Skogeierforbundet i 2016 fikk beskrevet som en enkel (søk- og slettejobb) i databasen og innlegging av over nevnte beskrivelse er per 17.08.2017 ikke gjennomført/ implementert. Vi håper Landbruks- og matdepartementet sørge for å få gjennomført de over nevnte endringer gjennom deres dialog med Klima- og miljødepartementet.

Innsynsløsning for sensitive artsdata

Skogbruket har siden Miljøinformasjonsloven kom i 2004, vært lovet tilgang til data for kartfestede forekomster av arter som er vurdert som sensitiv artsinformasjon. Dette er avgjørende for å sikre ivaretagelse av artene ved gjennomføring av skogbrukstiltak. Informasjonsflyten fra miljømyndighetene til skogbruket har til nå ikke vært god nok. Miljødirektoratet har nå gitt retningslinjer for behandling av sensitiv artsinformasjon. Her er skogbruket ved skogbruksledere tiltenkt å få en passordbeskyttet tilgang til innsynsløsning for sensitiv artsinformasjon. Løsningen er etter det Skogeierforbundet er kjent med under utarbeidelse. Det er viktig for skognæringen at løsningen kommer på plass så raskt som mulig og at alle relevante aktører i skogbruket sikres tilgang.

Kulturminnesøk – polygoner med flere enkeltminner

Databasen og innsynsløsningen for kulturminner «Kulturminnesøk» inneholder en del områder (polygoner) som omfatter flere enkeltminner. Det er uklart hvilke krav/restriksjoner som gjelder for arealer mellom sikringssonen for enkeltminner (normalt 5 meter). Her er det noe ulik praktisering. Ofte kan restriksjonene medføre fordyrende planleggingstiltak og utsettelse av skogbrukstiltak.

Det juridiske grunnlaget for foryngelse av arealene oppfattes også uklart.

Se lenke til eksempler:

<https://kulturminnesok.no/minne/?queryString=https%3A%2F%2Fdata.kulturminne.no%2Faskeladden%2Flokaltet%2F21403>

<https://kulturminnesok.no/minne/?queryString=https%3A%2F%2Fdata.kulturminne.no%2Faskeladden%2Flokaltet%2F69952>

Applikasjon for løpende ajourhold av miljøregistreringer.

Nøkkelbiotoper, som er registrert utenom ordinære skogbruksplanprosjekter er ofte ikke tidligere levert eller lagt inn i Sbase/Kilden. Det gjør at kartlaget miljøregistreringer i skog/nøkkelbiotoper i Kilden per dags dato er mangelfullt.

Etter kravpunkt 21 om nøkkelbiotoper i revidert PEFC-skogstandard skal nøkkelbiotopene rapporteres til databasen Kilden. Det samme skal gjøres ved eventuell endring i avgrensing eller flytting av nøkkelbiotop.

Det har vært flere praktiske problemer ved bruk av dagens løsning:

1. Data er skogeiers eiendom. For nøkkelbiotoper hvor det ikke er brukt tilskuddsmidler har det vært vanskelig for offentlige myndigheter og sertifikatholder å stille krav om at data skal leveres til offentlige databaser. Etter revidert PEFC Skogstandard er det nå krav om innsending av nøkkelbiotopdata, for å kunne levere sertifisert virke.
2. Data er levert på «feil» format slik at NIBIO ikke har fått lagt inn data.
3. Mangelfulle opplysninger om livsmiljøkvaliteter m.m. i innsendte data, enten fordi registreringene er gjort etter en annen metodikk som for eksempel SiS-metodikken eller fordi opplysningene ikke er tilstrekkelig dokumentert.

I prosjekt «skogportalen» 2014-2015 var det definert som et av målene å få lagt inn alle nøkkelbiotoper samt å få på plass en produksjonslinje for løpende ajourhold av nøkkelbiotoper i S-BASE/ Kilden. Prosjektet er avsluttet og man har ikke fått lagt inn alle nøkkelbiotoper eller fått på plass en tilfredsstillende produksjonslinje for løpende ajourhold av nøkkelbiotoper innenfor de økonomiske rammene av prosjektet.

Skognæringen oppfatter at feil og mangler i kartlaget «nøkkelbiotoper» i Kilden er utfordrende for sertifikatholderne og kan føre til feilhogster, samt unødvendig negativ oppmerksomhet for skognæringen.

Norges Skogeierforbund og Norskog har derfor søkt og fått tilsagn om støtte på inntil halvparten av utviklingskostnaden fra Skogtiltaksfondet til utvikling av en applikasjon for løpende ajourføring av miljøregistreringer (se vedlagte søknad).

Det er tenkt at NIBIO skal gjennomføre selve utviklingsarbeidet.

Skogeierorganisasjonene har vært i dialog med Landbruksdirektoratet om mulig

delfinansiering av prosjektet. Vi håper Landbruks -og matdepartementet kan gi de nødvendige styringssignaler til Landbruksdirektoratet så prosjektfinansieringen kan komme på plass så raskt som mulig.

Ajourføring og innlegging av miljøregistreringer i Sbase

En applikasjon for ajourføring forventes å løse utfordringen med fremtidig forvaltning av nøkkelbiotoper og livsmiljøer. En slik applikasjon vil ikke løse utfordringen med at databasen i dag er mangelfull. Det er nødvendig å legge inn alle registreringer som forvaltes som nøkkelbiotoper i dag. Norges Skogeierforbund har rådført seg med NIBIO om hvordan vi kan gjennomføre dette på en mest mulig effektiv måte. Den mest effektive løsningen for både NIBIO og skognæringen innebærer at nøkkelbiotoper og livsmiljøer som ligger i dagens database erstattes med hver enkelt sertifikatholders oppdaterte databaser over livsmiljøer som forvaltes som nøkkelbiotoper. Med det er det tenkt at ansvaret for forvaltning av originaldata flyttes fra hver enkelt sertifikatholder til NIBIO. Det er også tenkt at videre ajourføring skjer direkte i Svaes. På den måten kan vi sikre at databasen og innsynsløsningen i skogportalen alltid har oppdatert informasjon om miljøregistreringene.

Det innebærer at alle etterregistreringer, ajourføringer og endringer som er gjort vil bli rettet opp i innsynsløsningen.

Vi ser for oss at «gamle data» i Sbase tas vare på og vurderes ved revisjon av miljøregistreringene.

Sertifikatholdernes databaser med miljøregistreringer inneholder flere egenskaper enn det som er definert i Sbase, for eksempel egenskaper knyttet til skjøtsel. Det er en forutsetning for flytting av ansvaret for originaldata at det kan gjøres nødvendig komplimentering av egenskapsdata i Sbase.

Skogeierorganisasjonene har som mål å søke Skogtiltaksfondet om midler for sertifikatholderes arbeid med tilrettelegging og leveranse av nøkkelbiotopdata i søknadsrunden høsten 2017.

Vi håper at Landbruks- og matdepartementet kan gi de nødvendige styringssignaler for å sikre at vi får gjennomført en slik oppdateringen av databasen og sikrer prioritering og finansiering av omlegging av databasen som beskrevet.

Skogportalen med relevante databaser hos NIBIO

Markfuktighetskart inn i skogportalen

Det er gjennomført et pilotprosjekt for å registrere markfuktighet basert på laserdata. Resultatene fra pilotprosjektet var gode. Det planlegges derfor å gjennomføre et prosjekt hvor det utarbeides markfuktighetskart for hele landet. Det planlegges å søke midler til prosjektet i Utviklingsfondet for skogbruket og Skogtiltaksfondet. Kartene kan

utarbeides etter hvert som det foreligger laserdata fra arbeidet med nasjonal høydemodell og ev. andre kilder.

Vi håper at Landbruks- og matdepartementet kan gi de nødvendige styringssignaler for å få markfuktighetskartlaget inn i «skogportalen».

Vernskoggrenser og bestemmelser

Det er et behov for å komplimentere kartdatabasen med informasjon om vernskoggrenser i fylker hvor dette ikke fremkommer av kart i Kilden. Det er også behov for å samle og tilgjengeliggjøre gjeldende vernskogbestemmelser.

Vi håper dette kan være til hjelp i deres arbeid med rapportering i statsbudsjettet for 2018.

Med hilsen

Nils Bøhn
Avdelingsdirektør

Hans Asbjørn K. Sørli
Rådgiver